

1.–30. září 2017,
foyer MZK (přízemí)

1.–30. 9. **KAREL HÖGER.
GENTLEMAN I LOUPEŽNÍK**

Výstava věnovaná brněnskému rodákovi,
divadelnímu a filmovému herci Karlu Högerovi.

12. září 2017 v 18.00, konferenční sál (přízemí)

12. 9. **ROZHLASOVÝ PORTRÉT
KARLA HÖGERA**

Přednáška Mgr. Přemysla Hniličky.

19. září 2017 v 18.00, konferenční sál (přízemí)

19. 9. **FILMOVÉ A TELEVIZNÍ ROLE
KARLA HÖGERA**

Přednáška Mgr. Veroniky Zýkové.

26. září 2017 v 10.00 a v 18.00, konferenční sál (přízemí)

26. 9. **LIŠKA BYSTROUŠKA**

Příběhy z pera Rudolfa Těsnohlídka doprovázené
kresbami Stanislava Lolka vypráví Karel
Höger. Šestidílný seriál patří do Zlatého fondu
Československé televize.

Gentleman i loupežník

**OČI ••
BRNA**

BRNĚNSKÉ OSOBNOSTI A OSUDY

Karel Höger a Brno

Karel Höger se narodil 17. června 1909 v Brně – Králově Poli. Jeho rodiče tehdy žili v domě č. 13 na Mojžírově náměstí, kde byla velká zahradní restaurace. Tatínek František měl šedesát šest let, maminka Marie Josefa (roz. Fialová) byla o pětadvacet let mladší. Vedle Karla měli ještě dalších dvanáct dětí. Karel na své rodiče vzpomínal vždy s láskou: *Rodiče na nás nikdy nevztáhli ruku, neužili hrubého slova. Nežili bezstarostně, ale nikdy neprojednávali před námi dětmi své trampoty. Měli smysl pro to, jak děti vychovávat, bez mazlení i bez tvrdosti.* Velmi úzký vztah měl Karel Höger s maminkou, kterou si později vzal k sobě do Prahy, kam natrvalo přesídlil. V dobách jeho dětství měla maminka přímo na Mojžírově náměstí malý krámk. *Dodnes cítím jeho kombinovanou vůni povidel, mýdla Otta, vuřtů, polévkového koření Maggi, sezónního ovoce a vím já čeho ještě.* *Za války jej musela zavřít. Teprve po válce ho dala sestra Maře jako věno. Sama se věnovala podomnímu obchodu. Ve dne chodívala s uzlíkem salámů, vuřtů a střížního zboží po domech, večer prodávala cukroví na divadelních ochotnických představeních, na bálech a tanečních zábavách, kde jsem na sešoupnutých stolech prospal mnohou noc.*

Později si maminka pořídila malý stánek s cukrovím a novinami na nádraží. V roce 1923, po smrti tatínka, jí chodíval malý Karel pomáhat prodávat k polednímu vlaku *Lidovky* a *Rovnost*. K herectví Karla lákalo už rodinné prostředí. Spolu se sourozenci připravovali představení loutkového divadla. *Hrávali jsme ponejvíce hry ze Storchova a Radova Národního loutkového divadla. Odhadli jsme, zda pro hru máme obsazení i kulisy, a nakonec jsme si sestavili i ruční tiskárničku na tisk plakátů. Ty jsme pak po vzoru ochotníků vylepili po Králově Poli. O publikum nebyla nouze, však se často chlapci i děvčata poptávali, kdy zase u nás bude představení.* Nové loutky si děti kupovaly z peněz, které vybraly při pořádání výstav v kuželně zahradní restaurace, kde vylepovali reprodukce světových děl tištěných na křídovém papíře z časopisu *Bild im Welt*. *Později jsme si s bratrem Rudolfem vyrobili z krabice od cukru primitivní laternu magiku a namalovali pro ni na mastný papír jednoduché obrázky; pak jsme mohli pořádat i „filmová“ představení. „Projekční“ petrolejkou jsme nejednou pořádně začadili byt i krám. Odtud jakýmsi logickým vývojem jsme se dostali k divadlu živému, které jsme hrávali v Přikrylově kuželně. V místech, kde jindy stávali hráči, jsme si postavili z restauračních stolů jeviště, pro které jsme si udělali i svinovací oponu, původně papírovou a později dokonce jutovou. My Högerovci jsme byli duší i tělem tohoto divadla. Hráli jsme všichni. Ruda kromě toho maloval kulisy, Maša šila šaty, já tiskl plakáty.* Karel Höger také vzpomínal, že se na jejich dětská představení chodívali dívat herci-ochotníci z dělnického divadla Bratrství. Jednotliví členové jim dávali teoretické rady, ale pomáhali jim i prakticky, např. půjčováním paruk a kostýmů. Malí herci postupně do Bratrství přecházeli. Po starších sourozencích dostal svou první roli v tomto souboru i Karel,

a to již jako osmiletý. Hrál syna Jenka hostující herečce Růženě Brožové v roli Vojnarky. Později hrál Karel v pohádkách pro děti v sále v hostinci u Jiříčků (pozdějším hotelu Kulíšek). Postupně se vypracoval až k roli Jana Skalníka v Šrámkově *Létě. Rád na dobu svého působení v Bratrství vzpomínám, rád jsem se tam vracel i později, kdy tento soubor hrál už v sále Semilassa. Dala mi nahlédnout do profesionální herecké práce, dělala se tam pod vedením ředitele Rudolfa Jahna dobrá dramaturgie a soubor se nespokojoval, jak tomu bývalo jinde, s laciným podbízením diváckému vkusu.* Po vycházení čtvrté měšťanky se Karel Höger rozhodoval, co bude dělat dál. Podal si hned tři přihlášky – na obchodní akademii, na průmyslovou školu a na učitelský ústav. Nakonec ho zlákalo povolání učitelské. Absolvoval v roce 1928. *Kromě maminky mne čekal na chodbě před třídou, kde se konaly maturity, okresní školní inspektor dr. Otakar Kriebel, strýc známého básníka, a nabídl mi místo na Tišnovsku. Tak začala moje učitelská dráha, která byla proti mému očekávání – i mamčině touze – tak krátká!* Na svém prvním učitelském působišti v Lomnici u Tišnova učil Karel Höger navíc ještě děti hrát na housle. *Na housle jsem sám hrál dětem i ve škole, mého oblíbeného Čajkovského poslouchaly tiše jako pěny. Na housle jsem jim hrával i při vyprávění pohádek. Ty jsem si dramatizoval, každá osoba mluvila po svém, i vhodnou hudbu jsem si uměl najít. To byla vzpomínka na divadelní představení v přikrylovském kuželníku a další netušená předzvěst budoucího herectví a předčítání pohádek.*

Na podzim roku 1929 začal Karel Höger učit první třídu v Židenicích (na Tábořské ulici). To už působil v divadle Radost jako Kašpárek. Múzy ho však volaly neustále, a tak se po vzoru svého bratra Rudolfa stal mimořádným posluchačem brněnské dramatické konzervatoře. Herecká vášeň ho neopustila ani na vojně. *Velitel divize i divizní školy měli pochopení pro můj herecký zápal. Zato velitel roty mi jednou na cvičišti řekl: „Poslouchejte, Höger, buď z vás bude oficír, nebo komediant!“ Snad i tato věta posunula zájmy mého zájmu značně blíž k tomu komediantství. Svěřil jsem se jednomu svému kamarádovi, že bych rád z důstojnické školy vystoupil. Poradil mi, abych ze všech předmětů totálně propadl. Podařilo se mi to dokonale. Přešel jsem k divizi jako písař – fungoval jsem i jako knihovník –, a když se psal 9. březen 1932, svlékl jsem definitivně vojenský kabát.*

Do brněnského divadla nastoupil Karel Höger v roce 1931 a zpočátku ještě hrál pod pseudonymem Karel Hojer (tento pseudonym si zvolil na důstojnické škole, aby mohl veřejně vystupovat). Do Zemského divadla v Brně ho přivedl tehdejší dramaturg činohry Rudolf Walter. Höger působil v brněnském divadle až do roku 1940, kdy dostal nabídku angažmá v Národním divadle. V době svého brněnského působení navštěvoval na filozofické fakultě přednášky z filozofie, psychologie myšlení a dějin umění. Velmi významné bylo jeho působení v brněnském rozhlase.

Citace: Faustovské srdce Karla Högera. Praha: Mladá fronta, 1994.